

Vitamiin D laboratoorne diagnostika

Arsti meelespea

Vitamiin D laboratoorne diagnostika

Miks?

Vitamiin D vormid D2 ja D3 on rasvlahustuvad steroidhormoonid ja **olulisel kaltsiumi homöostaasi regulaatorid**. Nad soodustavad toidus sisalduva kaltsiumi imendumist ning reabsorptsiooni proksimaalsetest neerutuubulistest, reguleerides niimoodi organismi kaltsiumi tasakaalu.

Vitamiin D2 (ergokaltsiferool) organism ei sünteesi ja see saadakse **põhiliselt toiduga** (taimset toiduained ning mõned seeneliigid). **Vitamiin D3** (kolekaltsiferool) on loomse (eelkõige kala) päritoluga, kuid suurim kogus vitamiin D3 **sünteesitakse nahas UVB kiirguse toimel**.

Vitamiin D defitsiidi puhul on häiritud kaltsiumi ja fosfaatide imendumine soolest, mistõttu suureneb **osteoporoosi, osteomalaatsia ja rahhiidi** risk. Tänapäeval peetakse optimaalseks vitamiin D hulgaks 75-100 nmol/l. Vitamiini ebapiisava taseme korral (< 50 nmol/l) on näidatud selle seoseid vähki haigestumise/suremuse, sclerosis multiplex'i, infektsioonide, hüpertensiooni, reumatoidartriidi, diabeedi ja autoimmuunhaigustega ning preeklampsiaga rasedatel.

Kellele?

Vitamiin D defitsiidi põhjused on varieeruvad:

- Vähene päikesevalgus
  - tingitud geograafilisest asupaigast
  - pidev päikesekaitsefaktoriga kreemide (suurem kui SPF 8) kasutamine
  - naha katmine riietega
  - piiratud liikumisvõime
- Rinnaga toitmine, rasedus
- Kõrge iga – vanemas eas väheneb naha võime sünteesida vitamiini D
- Krooniline neerupuudulikkus
- Rasvumine – vitamiin D on rasvlahustuv
- Tume nahavärv – melaniin vähendab naha võimet sünteesida vitamiini D
- Imendumishäired peensooles, mis on tingitud vitamiini D retseptorite defektsusest või organismi resistentsusest
- Maovähenduseratsioon

Kuidas?

Veeniverest määratakse vitamiin D tsirkuleerivat metaboliiti 25(OH)D- vitamiini ehk **kaltsidioli**, mis on vitamiini tagavara indikaator. Riskirühma kuuluvatel inimestel tuleks kontrollida vitamiin D sisaldust 3-4 kuud peale igapäevast vitamiini manustamist.

Analüüs:	Vitamiin D (S-Vit D (25-OH))
Näidustus:	Vitamiin D vaegus, kontsentratsiooni jälgimine üleannustamise vältimiseks
Uuritav materjal:	Seerum
Vastuse saamise aeg:	1 tööpäev
Analüüsimeetod:	Kemoluminescentsentsimeetod
HK kood:	66707